

Konverents

„Theology’s Contribution to Europe”

Tartu Ülikoolis 27.–29.09.2007

Tartu Ülikool tähistas sel aastal oma 375. aastapäeva. Usuteaduskond on koos õigus-, arsti- ja filosoofiateaduskonnaga üks neist neljast klassikalisest teaduskonnast, kes võivad samal ajal ka oma sünnipäeva tähistada. Seetõttu oli 2007. aasta usuteaduskonna jaoks tavalisest üritusterohkem – peeti rida konverentse (loetelu leiab teaduskonna kodulehelt www.us.ut.ee) ja vilistlaspäev.

Üks üritustest, mille ettevalmistamisega ise tihedalt seotud olin, oli rahvusvaheline konverents teoloogia panusest Euroopa jaoks. Idee sellise „euroteemalise” konverentsi pidamiseks tuli Saksamaalt, Teadusliku Teoloogiaseltsi (Wissenschaftliche Gesellschaft für Theologie (WgTh) / Academic Society of Theology) esimehelt professor Friedrich Schweitzerilt Tübingeni ülikoolist. Tunnustatud religiooni-pedagoogina oli ta Pille Valgu kutsutuna usuteaduskonna külaline 2005. aastal Eesti-Saksa akadeemilisel nädalal *Academica*. Mulje Tartust oli hea ja nii saigi siinsest usuteaduskonnast seltsi esimese väljaspool Saksamaad toimuva konverentsi korraldaja.

Seltsist endast niipalju, et tegemist on 1973. a asutatud suurima teoloogide ühendusega Euroopas. Kuigi nimetus seda otseselt ei reeda, on tegemist protestantlike teoloogidega. Asutajate hulka kuuluvad Eestit külastanud teoloogidest Otto Kaiser ja Peter C. Bloth. Kuna selts sai alguse Saksamaalt, on ka liikmete enamus esialgu sealt, kuigi kokku kuulub liikmeskonda 20 riigi esindajaid. Eeltingimuseks liikmeksastumisel on habiliteerumine, mis teistes riikides, kus selline nähtus akadeemilises praktikas puudub, võib olla asendatud professoriks valimisega. Siinkirjutajal on au olla selle organisatsiooni liige. Selts korraldab iga kolme aasta tagant esinduslikke kongresse ja igal aastal ainegruppide koosolekuid. Ainegrupe on kuus: VT, UT, kirikulugu, süstemaatiline teoloogia, praktiline teoloogia ja religiooni- ning misjoniteadus. Põhjalikumalt informatsiooni annab huvilistele koduleht: www.wgth.de. Kuna seltsi uus strateegi-

line suund on saada tõeliselt üle-euroopaliseks, korraldati esimene üritus uuest sarjast Ida-Euroopas ja inglise keeles.

Konverents ise pakkus laiahaardelist valikut valdkondadest, mis seovad teoloogiat Euroopaga – süstemaatilise teoloogiast religioonipedagoogikani. Konverentsi alustasid oma ettekannetega kaks nimekat süstemaatikut. Euroopast kui teoloogilisest ülesandest kõneles Tübingeni ülikooli professor Christian Schwöbel ja Euroopa mõistmisest professor Werner Jeanrond Lundi ülikoolist. Piibliteadlase vaadet pühakirja kasutamisest rahvaste lepitamisel pakkus professor Jens Schröter Leipzigi ülikoolist. Siinkirjutaja andis ülevaate 2001–2004 läbiviidud rahvusvahelise projekti „Kirikud ja Euroopa integratsioon” uurimistulemustest. Helsingi ülikooli teadlane dr Jyri Komulainen üritas kristlikust dogmaatikast lähtudes välja pakkuda uut mudelit religioosse pluralismi võimaldamiseks – tekitades ägeda diskussiooni. Religioonipedagoogika oli teemaks kahes viimasel ettekandes. Rahvusvahelise uurimisprojekti (milles osaleb ka usuteaduskonna uurimisgrupp Pille Valgu juhtimisel) tulemustest oli Amsterdamis Ülikooli professori Siebren Miedema ettekanne. Viimaseks ettekandeks oli seltsi esimehe enda oma, mis kõneles religioonipedagoogikast kui õigluse, rahu ja tolerantsi arendajast. Näis, et kahe viimatikõnelenu seisukohtades oli teatud põhimõtteline erinevus: kui hollandlane lähtus eelkõige religiooni neutraalsest tutvustamisest – kasvõi selleks, et religioonidest õppida, siis sakslase jaoks oli religiooniõpetus siiski kodust kaasa saadud usu arendamine ja selle kohta uute teadmiste saamine. Selles eristuses võib kajastuda nende maade erinev taustsüsteem.

Ettekannete vahel ja järel toimus elav diskussioon nii saabunud välismaiste osalejate kui kohalike teoloogiaõppejõudude ja doktorantide vahel. Tunti huvi siinse usulise olukorra vastu. Pärast ametliku osa lõppu suundus enamik osalejaid väljasõidule Kuremäe kloostrisse, mis pani teadusüritusele elamusliku punkti.

Ettekanded avaldatakse seltsi väljaannete sarjas Gütersloh kirjasutes. Siinkohal kasutan juhust ja avaldan tänu kõigi konverentsiga seotud praktiliste asjade korraldajale – konverentsi heale vaimule, nagu professor Schweitzer lõpetamisel väljendus – doktorant Ursula Haavale.

Riho Altnurme